

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 ар. (20 кор.)
на пів року . . . 5 ар. (10 кор.)
на чверть року . . . 2 1/2 ар. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокє число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дия крім неділі і руских свят о год. 6-ій пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 9. ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиция місцевя в Агенциі Соколовского в павалі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередие застереженє. — Реклямаціі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісламі» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

9) **Наталь Вахнянин.**

Причинки

до історії рускої справи в Галичині в літах 1848—1870.

Ми сказали попередю, що славе «Wohlfollen» пана Шмерлінга хоч не обіймало цілої Галицької Русі з її інституціями, просвітою і добробитом, однакож обіймало певну часть інтелігенції нашої, згорнувшої ся під прапор так званих «рутенських» політиків наших, і обіцяли пояснити причину, задля котрої ті-ж політики вірили в добрі інтенції пана Шмерлінга і надіяли ся на его. Отже вивязуємо ся з обіцянки й будемо говорити о організації, о яку проводирі наші в 1861. р. допоминали ся, і в котрій то допоминці жаданя їх майже кульміновали.

В меморіялі з 25. падолиста 1861. р. читаємо:

«Одно ще лишає ся, на що хочемо звернути особливу увагу Вашої Екцеленції, іменно: щоби урядники-Русини при евентуальних обсадженнях місць урядничих особливе були узгляднені. Ми надіємо ся на Бога, що дотеперішній ворожий принцип вже не поверне, що в нашім краю урядники народности нашої будуть узгляднені, і їм таки становища припадуть, до котрих они на підставі способностей своїх і літ службових повне право мають.» — В дальшій уступі сказано: «Нічо не є так згоже, щоби довіре народу до правительства збудити і плекати, як те, щоби в. правительство свої органи брало з посеред самого-ж народу. До сих пор так не бувало; треба проте давне лихо направити.» Відтак наступає в меморіялі подрібне вчисленє тих осіб, котрі би достойні були вийти на висші становища — об чім задля дискреції, хочемо промовчати, — а ціле прошенє кінчить ся

панегірикою для пана Шмерлінга слідуючої основи: «Тепер, коли Его Величество судьбу нашої ширшої вітчизни вложили в руки Вашої ексцеленції, славногo і високодостойного державного мужа, а ми в заміри і прихильнігь, котру В. Екс. рускому народови до сих пор за явили, безвимінково віримо, то осміляємо ся наше прошенє в руки Вашої Екц. з найновішим довірєм зложити, і сподіємо ся як найкріпше, що Ваша Екц. зволять узгляднити наші просьби, тим більше, що они суть на часі і доконечні.»

Заким приступимо до ближшого розбору сих стрічок, мусимо примітити, що Русини вже давнійше доминали ся о щось подібного; що однакож центральне правительство узгляднило тоді цілу річ на стільки, що в 1861. р. треба було на ново о все те допоминати ся. Але менше з сим, бо ми і не хочемо доказувати, що проводирі наші, допрошуючи ся о висші становища для поодиноких людей, зле діло починали, а хочемо пояснити правдиву вартість повисшого прошеня, і здати собі совісно справу, о скільки центральне правительство сповнило его.

Ми виходимо з того становиска, що жадні права анї привілеї не дадуть ся забсорбувати без відповідної організації, і для того проти самого прошеня яко такого голосу нашого не підносимо. Питаємо лишень:

- 1) в яких то обставинах часу просили проводирі наші о повисшу ласку;
- 2) кого просили;
- 3) що одержали, і
- 4) який остаточний хосен могла мати з того Русь Галицька?

Обставини часу були дуже прихильні питаню рускому. Подумаймо, що в 1861. р. почали ся уже демонстрації політичні в конгресовій Польщі, що і у нас в Галичині вів в колах польских скрізь дух неконче приязний правительству австрійському, що тут і там лагодже-

но ся до повстаня, що загалом час був невпевний і тревожний, то мусимо прийти до пересвідченя, що п. Шмерлінг, наколиб тільки був хотів, мав найкраспу нагоду, обсадити впливові місця при поодиноких урядах людьми з посеред того народу, котрий славив ся іменем: «Die treuen Tiroler des Ostens». П. Шмерлінг міг був перепроватити організацію краю з виключним майже узглядненєм урядників-Русинів, а діло своє міг кожного часу добре покрити зглядами політичними.

Тимчасом бачимо по 1861. році, що найвисші становища, на які допуцено Русинів, були становища радників суду або другі менше значнійші. Анї при намісництві, анї при міністерії, о що проводирі також просили, не мали ми в наступаючих літах людей своїх, а деяких, як директора поліції, Хомінського, зложено навіть з посади. Додаймо до того факт, що п. Шмерлінг руским голосам в раді державній мав завдячувати животність конституції лютової з 1861. року, котрої будь автором, що Русини задля піддержаня его порядків конституційних вирекли ся навіть солідарности з Чехами і Поляками, то мусимо знову прийти до пересвідченя, що п. Шмерлінг мимо приязних обставин часу, не хотів скріплення нашої народности de facto, а лишень грав ся з нашими проводирами «рутенськими» в позмужки, уживаючи їх від часу до часу яко средство до легонького гнетеня народности польської, або лучше сказавши, яреня її.

Хісна правдивого, тревалого, проводирі для Русі не придбали. А врешті, хочби п. Шмерлінг був наділив цілу сотню Русинів більш впливовими місцями, то чи можна в таких гратифікациях добачати спасенє Русі, котра не могла навіть языка свого анї в школах анї в урядах уживати, котру п. Шмерлінг самий краєвим статутом і ординацією виборчою засудив на гельотизм?

Однакож мимо того всього сводівали ся

9) **О. Я. Кониський.**

Молодий вік Максима Одишя.

(Хроніка з давноминулого).

Максим страх як любив подорожувати. Подорож по Україні була його заповітною мрією. Він так зрадів, що аж не видів і, підвівшись з лавки, мовив:

— Діду, дідусю! знаю я сю золоту книжку — вона моя мрія, алеж як його їхать, коли в кишені вихоть.

— А ми тим віхтем повіхтяємо шлях, от ти — сюди виль, туди виль, тай опиниш ся за сім миль. Вжеж не марне то цілих два тижні моя стара голова мірковала. Ну, щоби ти сказав, колиб у тебе добрячий коник, легенька тарадайка; ти-б сів тай рушив по Україні? Що?

— Ба! дідусю; та се-б був мій рай...

— Хоч не рай, а добре-б було. Ну, дак от як ти не підплигуй наче той горобець, а сїдай вряд, щоби Бог був рад, та послухай те, що я казати-му... і ти Сиклито! слухай, ти-ж йому мати, і ти Домахо ушей не затидай. Висидіти молодому паробкови два годи в селі без того діла, до якого у його душу тягне, се дуже тяжко. От я і привірковав, щоби Максим отсі два роки

подорожував по Україні та читав ту велику книгу, що зоветь ся природою і людьми. Коника я вже йому купив, може знаєте — у Кіндрата Бистрика; чепурне коненя, сумирне і веселе, завтра ранком піди тай забери...

Максим обвив ся округ дідової шиї і з радощів росив йому лице теплими сльозами.

— Годі, годі! вгамуй ся, синку! — мовив дід — та слухай далі. Об Ілі купимо зброю і тарадайку, за тиждень ти влаштуєш ся, а на Маковія по обіді і рушиш з Богом. Щоби веселійше було — бери з собою свого «Разбоя», візьми таганки, сокирку, казанок, дровець, барвельце з водою і все инче, що не минуче в дорозі.

На Україні у нас люде добрі, подорожного чоловіка скрізь привитають, нагодують, напоють, це й на дорогу дадуть; а про те без копійки в кишені подорожувати незручно; дак от тобі про всяк случай на дорогу 25 карб.; бери та на Маковія і їдь! Щасти тобі Боже! по всяк час і на всякому місці.

Тут вже і Одинчуха і Домаха не вдержали ся і усі троє разом цілували і дякували от Корнійя. Коли схвильовані душі трохи заспокоїли ся, от Корнійя зняв бесіду, куди і яким шляхом Максимови подорожувати. Максим був тієї думки, що він бажав би перш за все обіздити рідну свою Черниговщину. Отець Корнійя не згожував ся і говорив:

— Полтавщина більш цікава, хоча правда, що Черниговщина більш старійша, а сьвята старовина дух бадьорить... Алеж! добрий край та лиха година і вжеж народ не дурно в приказках так недобре схарактеризовав чернигівські міста: у Номіві, каже, самі греки — недонєки; в Ковотопі — загрузнеш в болоті; Согниця — роскошниця, є де спати, да нічого їсти; у Суражі — люде вражі; у Погарі — люде погані; Городня — голодна; в Острі личані майстрі...

— Алеж діду! і про Полтавщину недобрі приказки: хто в Полтаві не бував — той лиха не знавав; Ромен город на горі — по два дурні на дворі; Лубні — дурні; Гадяч — московський квач; у Хоролі — ні долі ні волі; Золотоноша — була-б хороша, коли не заїли її волі; скрізь — виходить — недобре.

От, Корнійя тихонько зітхнув, скинув очі на образ і трохи перегадя мовив ніби сам до себе:

— Недоломки... батьківську славу кинули під лаву; а було — де козак, там і слава... минуло ся.

Довго ще Одинець радив ся з дідом і стало на тому, щоби осінь і зиму подорожувати по Полтавщині, а весну і літо по Черниговщині.

Тоді почали радити ся, яким шляхом їхати: чи на Прилуку, чи на Золотоношу?

— В Прилуці нема у мене нікого знайомого, а в Золотоноші панує старий мій товариш от Василь; от ти до його, наче до дому; тай

панове „рутенці“ як найкраще на п. Шмерлінга, вірили в его безвизмінного та ще і кликали славетним державним мужем!

Але скаже хто: Чей наші проводирі мусіли мати якісь певні та розумні підстави до своєї політики? Чей, дивлячи ся на факти, бачили безхосенність своїх заходів, чому не звернули з блудної стежки?

На се освідчаємо слідуячим:

Проводирі наші не хотіли для того покинути ся кокетования з паном Шмерлінгом, бо він мовляв до них заєдно: »Begnüget euch, meine Herren, mit der administrativen Theilung Galiziens, und die politische wird euch mit der Zeit als eine reife Frucht in den Schooss fallen«. А чи не годні такі словечка, виречені устами міністра, чарувати кого небудь? Ще в наших часах, хотяй 23-літнє досвідченє могло всякого інакше пересвідчити, ще ниньки вірять деякі »рутенці« крiпко, що корона згодить ся колись на політичний поділ Галичини. П. Шмерлінг прирікав до того, еригованє владичого престоло в Станиславові, підвищенє дотації владичі (суфраганові) львівському і парохам львівським, постарав ся о наданє митрополитови достойнства тайного придворного радника — все те могло проводирів наших скріпляти ще більше в надіях, і промовляло за вигідною політикою кокетования.

Не маємо під рукою дневників чеських з того часу, то і не можемо уділити ч. читателям нашим всі ті досади, які доводили ся тоді проводирям нашим за їх політику. Поминувши, що ославлено їх по просту зрадниками на Славянах австрійських, доказовано їм вже тоді безовоцність такого накладання з Німцями, накіпільними ідеями централізаторськими. Вже тоді предсказовано Русинам сумні наслідки, які їх ждають в соймі галицким. І дійсно, сойм сей не дав навіть довго ждати на ухвали, прямуячи так безвизмінково на знищенє Руск, як безвизмінково проводирі єї вірили в Шмерлінга.

(Дальше буде).

Виборчий рух.

Нинішня »Газета Львовська« оголошує, що при сегорічних виборах до сойму в IV курії обовязує спис населення з 1890. р., бо статистична комісія у Відні не перевірила ще спису населення, переведеного сего року. На сій основі міністерство внутрішних діл ще дня 15. лянна с. р. донесло намісництву, а се староствам, що виборчі листи належить укладати після спису населення з перед 10 літ.

Консолідація націонал-демократів з москвофілами порвала ся, але, на жаль, тоді, коли кандидани поросли в пір'я і нароби́ли немало кирині на провінції. Не стало вже терпцю і »Д'ял-у« і оно нині пише:

»Вибори зачала ся під окликом спільного

по дорогі — от у Вороноках є добрий чоловічок, я дам тобі до його цїдулечку, а він тобі далі шлях покаже. Я і пана Сажуна добре знаю, та ну його; він просто — періста з великого сажу.

Вже прийшов і вечір, а дід з онуком не скінчили ради про подорож. От Корній все на учував молодого Оди́нца, як йому поводити ся в дорогі між людьми; радив його до всього придивляти ся, все помічати, спостерегати; порадив йому приказки, пісні і казки записувати, »хоч аби-як«, аби не забути; »а коли що, так хоч на рукаві ногтем записуй«.

— Я отак в семінарії робив: коли чого не можна було записати як слід, я зараз ногтем на рукаві запишу і ніколи вже того не забуду — кавав отець Корній.

І не чув ся Максим Оди́нець, як швидко минув час до Маковія: немов одна година. Думки про подорож всього його так пронизали, що він не спроможен був ні про що більш думати, опрїч подорожі. Домаха теж загрузла в справу подорожі брата, вона, як і мати її і радїла з тією подорожі і сумовала. Два годи не бачити-ме вона брата! два годи він буде в дорогі, а за такий довгий час, та ще в дорогі — чого тільки не станеть ся. Нераз отакі думки доводили молоду дівчину до сліз.

дїляня двох головних руских організацій: нашої і москвофільської, а порозуміє центральних зарядів у Львові мало дати нап'ям акції по повітах.

»Та ми мусимо тут сконстатувати — цілком без обиняків — факт, що москвофіли заключеного компромісу на цїлій лінії не додержали. Мусимо сконстатувати, що они витягаючи з одного боку руку до згоди, другою стараються киринати, що ся злізе. Ми мусимо з натиском піднести се, що они замість відповісти на наше льояльне поведєнє — як се яло ся союзникам — рівною льояльністю, відповіли зрадливою хитростію і підступними атаками. Коли ми, додержуючи льояльно компромісу, і не думали опонувати їх кандидатам, як о. Давидькови і Королеви, то москвофіли супротив всіх наших кандидатур поступають просто обурюючо. Як за ударом чародійної палички виростає наче гриби по дощі москвофільські кандидати всюди, де тільки стає наш чоловік«.

Ту вичислено сї округи, де москвофіли поставили свого кандидата проти народного, і закінчено:

»Чиж мало ще фактів на доказ, як москвофіли зрозуміли міжпартійний компроміс? Чиж мало ще доказів на їх хитрїсть? Чиж можна собі представити ще більшу перфїдію, як ся, що москвофільська праса при всім тим накидує ся ще на нас із докором »розбивання єдности і згоди«?

»Нехай же руска суспільність знає, хто »розбиває єдність і згоду« та хто в так важкій хвили для руского народу свідомо пускає воду на млин — шляхотско-польского комітету і єго кандидатів...«

З Брідщичини доносять, що дня 12. с. м. відбуло ся в Бродах »передвиборєвое собрание«, скликане »Селянською Радою«. На »собрание« прибуло 8 брідських міщан та 10 селян і міщане прийняли кандидатуру нотаря господина Грэмницького. Селян — як пише »Галичанін« — »ся кандидатура не воодушевила«, і они зажадали скликаня нових зборів. Однак »Селянська Рада« відказала ся від сего і умила руки від дальшої виборчої акції.

З Коломиї пишуть нам:

День 15. серпня приїє коломийському повітові велику несподіванку. Радикали і народовці порозуміли ся і поставили спільного кандидата. Є ним Іван Дорундяк, селянин з Кийданець. Так отже честь народна вратована і мастятій Дудикевич не буде миг чванити ся, що весь нарід бажав его мати своїм послом. До сєї важної події прийшло в слідуячий спосіб.

Провідник тутешних радикалів др. Кирило Трильовский, видаючи, що Дудикевич розвинув пекольву агітацію, а народовські гегемони попали в якийсь дивне отупінє, рішив ся кандидувати і в тій цїлі скликав на день 15. серпня на 2. годину пополу́дни віче радикальної партії. Рівночасно доніє о тім до Народного Комітету у

Прийшло і свято Маковія. От Корній, як і звичайно, відправив службу, а після неї рушив з усім причтом, з хрестами і з коругвами на майдан святити воду. Майдан так і захряз людьми, квітками да маком: у кожної дівчини голова була густо завітчана і в руках великий пучок квіток, на шиї повно намиста, у кожної молодичїє споник маку: квітки, різнобарвні хустки на головах, барвісті плахти, захапки, корсетки, стрічки в дівочих, гаптовані рукави сорочок; зелені і голубі з червоними мушками юнки на молодичях, сині жушани підберезані червоними поясами на парубочтві, золоті ризи на духовенстві, коругви і прапори бра́цтва церковного — все отєє вкупі превподобляло майдан великому квітнику.

Скінчавши водосвятівє от Корній, його вікарний от. Михайл з усім причетом пішли до Оди́нчихи вірядити Максима в дорогу. За обідом усі були веселі, бесїда йшла більш жартовлива; а скоро пообїдали і випили варенухи, от Корній мовив до Максима:

— Лаштуй ся, не гай часу; з півдня вже геть звернуло, а до Веприки верстов двадцять буде. Запрягай!

(Дальше буде).

Львові, а сей скликав на 3. годину тої самої дня збір своїх мужів довіря. Радикальче віче ухвалило одностайно своїм кандидатом д-ра Трильовского. З тим пішла вічевики на довірочні збори народовців, до »Народного Дому«.

Ту застали они делегатів зі Львова, котрі нарочно зїхали, щоби дєвести до порозуміння між радикалами і народовцями і поставити спільного посла. Та порозумінє таче не було аби-яким дїлом. Взаїмні кривди і бої не могли так легко позабутись, а до того, правду сказати, народовці самі не знали, чого хотїли. Їх кандидат о. Войнаровский з Балинець рішучо відказав ся від кандидатури, говорячи, що він зайнятий тепер справами економічними, котрі вважає далеко важайшими від акції політичної. Іншого кандидата они не мали на приміті, а як хто, може бути; і носив ся з таким наміром, то не сьмів, чи не хотів висказати его поплудно.

Тож не мало часу минуло на всіляких бесїдах і суперечках, котрих результатом було, що нарід хоче Трильовского, а інтелїгенція є проти ньому. Тодї Трильовский рішив ся на дуже політичний крок і заявив, що він уступить, але під тим услівєм, що так радикали як і народовці згодять ся мати кандидатом одного з просвіченых хлопів. На тім і стало. Кандидатом проголошено, як на початку еказав я, Івана Дорундяка, чоловіка свідомого, спосібного і образованого, за яким так радикали як і народовці можуть і повинні твердо а щиро постоятти, щоби не втрагити свого руского мандату ані на річ обшарника Пузини ані Москаля Дудикевича, тим більше, що оба ті панове знюхали ся і хочуть собі помагати. Маршалок Пузина говорив навіть, що готов віддати свої голоси Дудикевичови на случай, колиб мав перейти наш народний кандидат.

Звісно, Москалям не треба руских шкіл, не треба рускої бесїди, руских урядів, у них є свої чиновники, свої генерали, свої кнуги, навіть землї панської їм не треба, бо Сибір — чудесная сторона! — Ось чому деякі коротковорї польські гегемони дали ся так хитро піддурити їх чортівськїй політиці та ще з уст такого медоточивого речника як Дудикевич.

Тому ти руский народе, тому ти руский хліборобе, уважай, щобиєсь за нічо в свьїті не впустив до сойму такого небезпечного для себе чоловіка. Не твого добра бажає Дудикевич, не твоєх прав він хоче в соймі боронити, а бажає він на твою загибель розвести там москвофільску інтригу. Протяв такого ворога треба нам усі наші сили сволучити, треба забути давні партійні свари, узяти ся добре за руки та не допустити до того, щоби такий ворог нашого народа як Дудикевич пішов у сойм! Був би се сором, якого би нам наші внуки не могли простити.

Наради покінчили ся тим, що вибрано комітет з 10 народовців і десятиох радикалів, котрий має зайняти ся переведенєм виборів на посла Івана Дорундяка, господаря з Кийданець. А тепер бажати-б тільки доброї волї та правдивої ширости по обидвох сторонах, а дасть Бог, в коломийськїм повіті »забудеть ся сромотна година, а оживе добра слава, слава України!« Сій.

В Підгайцях відбули ся вчєра збори виборчого комітету, на яких поставлено кандидатом на підгаєцький повіт д-ра Дамяна Савчака.

В Снятинщині передвиборчий комітет, зложений з селян-радикалів, поставив на вічу в Заболотові кандидатом на посла Івана Сандуляка з Карлова і скликєє віче в Рожнові на день 18. с. м. о 2. год. пополу́дни, а в Руссові і Драгасимові на 19. с. м.

В Сокалі відбули ся в середу правибора, на яких голосовало 20 жидів. Не вибрано виборцем ані одного Русина.

В Калу́щичині Поляки ставлять своїм кандидатом судію Кастанна Коссака, голову тамошних »Соколів«, проти рускої кандидатури п. Коритовского.

В Станиславівщині стає польським кандидатом повітовий маршалок п. Брикчньський.

Новинки.

— Календар. В неділю: гр.-кат. Евсигнїя муч.; рим.-кат. Єлєні. — В понеділок: гр.-кат.

Преображене Господне; рим.-кат. Руфина. — В і вторник: гр.-кат. Догетія, Пульхерія; рим.-кат. Стефана. — В середу: гр.-кат. Еміліяна; рим.-кат. Іоанни.

— **ВПреосв. Митрополит Шептицький** приїздить нічній вечером з Уєва до Львова.

— **Преосв. Епископ Чехович** повернув дня 14. с. м. з Закопаного до Перемишля.

— На лівівім університеті в літнім півроці 1901 було всіх слухачів 1972 (2060; в скобках подаємо для порівняння число слухачів в попереднім, зимовім, півроці). На богословськм виділі було 310 (340) слухачів, на правничім 1268 (1240) слух., на медичнім 110 (127) слухачів, між тими 4 (6) звичайні слухачки, а на філософічнім виділі 284 (309) слух., з того 187 звичайних слухачів, 7 звич. слухачок і 90 (56) надзвичайних слухачів (між ними 21 слухачів фармацевт., 52 (58) надзвич. слухачок і 3 (1) госпітантки). Що-до народності було: Поляків 1368 (1446), Русинів 595 (605), Німців 5 (6), Болгарів 2 (2), Мадярів 1 (1) і Чех. Після віроісповіданя було: рим.-кат. 944, гр.-кат. 609, вірм.-кат. 9, мойсеєв. вір. 402, евангел. вір. 6, гр.-оріент. 1, меноніт. 1. — Цілу оплату платили 1187, половину 252, увільнених від оплати було 533 слухачів.

— **Вписи** учеників до самбірської семінарії учительської відбувати-муть ся 29, 30 і 31. серпня с. р. Нові кандидати можуть бути прийняті тільки на приготавлиючий курс та на І рік.

— **3 Наукового товариства ім. Шевченка.** Посаду урядника рахункового, на котру розписаний був конкурс, одержала панна Стефанія Левічка.

— **Греко-кат. обряд в Країні.** В Градищі, Горицці і Країні видні змагання населеня добитись славянського богослуженя в католицьких церквах. Але що сему роблять ся трудності, то цілі села відіадають від римо-католицької і прилучають ся до греко-католицької церкви, в котрій відправляє ся богослуженя на старославянськм язичі. Дня 11. серпня при громадній участі народу положено угольний камінь під першу греко-католицьку церкву в Метлиці в Країні. Богослуження чин самого освячення і дальше богослуженя на славянськм язичі зробили на численно зібранім народі глибоке враженя.

— **Дефравдація.** В перемишлянській касі повітовій викрито дефравдацію на 60.000 корон. Директором каси був Заморський, а касиєром Йосель Гросман. Директор Заморський утік (стара байка!), а Гросмана, що є власителем двох каменяць, арештовано в Бережанах. Хороша господарка, нема що казати.

— **Адвокати** було в Австрії з початком сего року 4.297, а палат адвокатских 24. В порівнянню з попереднім роком згадане число побільшило ся о 87 голів, т. є. 2.02%. Із 4.297 адвокатів 2724 заседає в палатах судового трибуналу, 1573 в інших місцевостях. Після послідної переписи населеня з дня 31. грудня 1901 припадає на одного адвоката 9799 люда. Та однак се залежить від палат адвокатских. І так в адвокатській палаті в Австрії один адвокат є на 2.765 людий. Найбільшою є палата адвокатів в Празі, що числить 1124 адвокатів, опісля Відень 1116. Четвертє місце займає Львів (359), п'яте Краків (275), осьме Чернівці (105), одинадцате Перемишль (69), а дванадцате Самбір (55).

— **Красвий зїзд учителів народних на Буковині**, що відбуде ся в днях 19. і 20. с. м. в Чернівцях, поставив такі теми на днєвнім порядку: 1) Ідеальна сторона учительського званя. 2) Материяльне положеня краєвих учителів. 3) Власти шкільні і їх реформа. 4) Правні відносини учителів. 5) Перешкоди існуючі на Буковині для просвіти народної і средства до усуненя їх. 6) Організація буковинського учительства. — Правда, що гарні теми?

— **Справа приватної гімназії** в Снятині, яку мало ся отворити з початком сего шкільного року, а навіть розписано конкурсе на її директора і учителів, засудоморила ся вже цілком. Нема чого сему дивовати ся, бо справу сєї гімназії ведено кривими дорогами від самого початку. Міска рада ухвалила приватну гімназію з викладавою мовою німецькою, а перевести ухвалу в житє мала комісія зложена з самих Поляків і она на власну руку зробила з німецької гімназії польську. Проти сего запротестували Русини і домагають ся, аби викладавою мовою була руска, і від того часу ціла справа застригла поки-що в краєвій раді шкільній.

— **Памятник для Пастера.** В Марія-Кокет, де Людвик Пастер провів останні дні свого житя, має стунити ще в сїм році єго памятник. — На високої колоїмній видніє погрудє знаменитого ученого, а на ступінях памятника ве ся в страшних муках чоловік, та витягає до гори рамена о поміч. Перед хорим спочиває пес, символ відкритого Пастером щіплевя встеклини. Імя творця сего памятника держать на разі в тайні.

— **Двацятьвїсім поединковичів** замкнено для охолоди в шеґединській в'язниці. В склад тої вельми хороброї компанії входять: один бурмістр, один урядник повітовий, судия, нотар, десять дньвників, трох адвокатів, двох студентів і

іншій. Остатнім, що збільшив се чесне товариство, є — директор в'язниці. Директор в'язниці в тюрмі — се справді ідеал неволі!

— **Кріспі а сірники.** Францускі часописи розказують про такий случай з минулого житя великого італійського діятеля: В 1838. р. скитав ся Кріспі політичним заточником в Парижі. Тоді то 14. січня отримав він від одного зі своіх приятелів два білетя на галєрию до париської опери на святоче не представлєнє, що на нїм був цїсар Наполеон III з цїсарєвою. Однак паньство Кріспі були так біденькі, що не мали за що купити свічку та сірників, хоч они були конче потрібні, бо мешкаючи на 5. поверсі, бояли ся разд домів. Не пішли отже до театру — через марні сірники. Тимчасом тої самої ночі Італієць Орсіні пробував убити Наполеона. З тої причини арештовано много італійських збігців. Кріспі, що був також революціонером, не дістав ся лише тому до в'язниці, що не мав — сірників.

— **Ческі 1000-коронівки.** При нагоді слідства дійшло до відомости поліційних агентів, що один придержаний злодій вручив кравцеві Вільдеру до перехову кілька грубих банкнотів. Вільдер признав ся, що єго малолїтня донька отримала два незнані єму чужі єні папєри з номерами 1.000, подібні до банкнотів, та він дав їх ріанікови Мордкови Філеві до провіреня їх вартости. Філь з початку виправ ся та припертий до стїни видав тоті мнїмі банкноти, що були аносами ческої фірми Йос. Прокопа, вдови і сина в Пардубицях. Однак рисунок тих оголошень дуже докладно імітує банкнота, а доказом того є один дуже цікавий випадок, про який ми в своїм часі корого писали. Історія була така: В лютім с. р. приїхав до Добрємїля на ярмарок Дмитро Пятюк зї Старавя. Крім ріжних справунків хотів ще Дмитро ваянїати «на папір» своїх тяжко зложених 500 ар. Як раз навинув ся якийсь рудий, прилично одїтий жидога та зробив «висогу». Вперва в маю, коли мужик хотів за мнїму тисяч-коронівку купити шмат землі, показала ся жидівска штука! Недавно однак пташка того зланила та всадила за решітку.

— **Пансіонарки — бакунярами.** Під Масґіанїко при італійсько-швайцарській границі переланали цлові урядники цілий пансіон на бакунярстві. Під проводом учительок робили пансіонарочки часті прогульки за границю. Коли недавно тому пансіонарки парами вертали з одной такої прогульки — цлові урядники задержали цілий похід та хорошенко попросили панночок до уряду, де послїдувала ревізія. Кжда з пансіонарок мала при собі значне число цигарів і папірсів. За весь час «перешварцували» пансіонарки товарів на 12.000 марок.

— **Сила Бурів.** Лонднський часопис «Daily Mail» оголошує дуже інтересний звіт бурєкких сил. Число спосібних до борби Бурів оцінює згаданій дньвник на 13.000 а то: 4.000 Трансвальдцев, 2.000 Орандів, 1.000 Бурів на Капльнді і 6.000 тамошних Африкандєрів. Осередком усього стратегічного руху є Капльнд, де находить ся 3 центри стратегічних операцій. Фушер кружить на сході коло Меклїр (Maseburg), Круцінґер в середїні, а Шіпер на заході. Крім того ко краю сгибає ся більше поменших відділів. В Орандї тримають ся Буря гїр коло Гайльборну, Дебе маневрує на лівім березї Ваалю, Штейн під Кронштатом. В Трансвалі центром опору є гора Маґеліє на захід від Преторїї і Йоганесбург, а верховодить там Кемп і Деларей. На північ від Бельфасту, а на схід від Ліденбурга Бен Вілєн. Бота стоїть на північній схід від Гейдельберґу під Єрмьєлю. — Проти 13.000 Бурів мають Англьїдї 250.000 чоловіка. Однак єя армія розсіпала єя на просторони 1.000.000 кв. метрів. Военна лїнія вносить від півночи на полудне 1.200 км, а від сходу на захід 900 км. Головні залїзничі лїнії, яких треба беззастанно стерєчя, вносить 2.000 км.

— **Конкурс.** Видїл Товариства «Руска Бєєда» у Львові оголошує отїм конкурсе на самостійного Директора руско-народного театру. Поданя вносити належить до Видїлу Товариства (Ринок ч. 10.) найдаїше до 31. н. ст. серпня 1901. Компетентні можуть переглянати умови контрактів і засягнути блязких інформацій перед речинцем в локалі Товариства. — Управа руского театру потребує 2 добрих тенорів, з платнею по 60 корон місячно.

— **Ц. к. Дирекція залїзниць державних у Львові** оповіщує:

Оплата належитостей перевозових за посередництвом ц. к. почтової шадниці: З дньм оголошеня запроваджує ся на пробу в окрузі лївівської ц. к. дирекції залїзниць державних оплату належитостей перевозових (так при надаваню, як і при відборі посилок) також за посередництвом ц. к. почтових кас оцадності. — З сего удосїдненя можна буде користати без всякого попереднього оголошеня під слїдуючими услівями: 1) Належитости перевозові влачує ся в ц. к. уряді почтовім квитом чековим виставлєним на конто чекове каси ц. к. дирекції залїзниць держ. у Львові. 2) Квітв чекових можна

дістати у всіх касах товарових ц. к. залїзниць державних по ціні власних коштів се є 2 сотки і зачисленої через ц. к. уряд почтових кас оцадності належитости маїнуляційної в квоті 4 сотки се є по ціні 6 соґиків за штуку. 3) Квіта чекові, потверджені через ц. к. уряд почтовий, будуть приймати каси товарові замість ґлєтвики. 4) Евенгуальчу ріжницю поміж квотою, на яку виставлєний квіт чековий, а квотою, котрого є обляжений товар, дальше належитости не даючи ся обчєслати з гори, як і належитости побічні, котрі росли вже по авїзованю товару, — належить доплатити ґлєтвику. Если квіт чековий виставлєно на більшу квоту, як та, яку в данім случаю належать аплатавати, звернєть ся ріжницю в ґлєтвиці.

— **Дружарска похїбна.** В статї «Причанки до історїї рускої справи в Галичині в літах 1848 — 1870» зайшла через недогляд похїбка друкарєса, яку справляємо. В уступі 5-тїм (ч. «Руслана» 173) має бути «Шмерлінґ знаєств в статуті кравїм три курї», а не: «визцив три курї». Знаєств = зліпєв.

— **Товариство «Шкільна Поміч в Коломїі»** прийме з початком 1901/2 року шкільного около 33 учеників рускої гімназії (клас приготавлиючої і I—VIII-ой) до свого Інститута. Своїм патронтам дає Інститут ціле удержанє, надєр і провід домовий, а також і меншу поміч в науці. Оплата вносить на рік 4 К за інвеатар, 2 К на корєспанденційні видатки, 2-40 К за річу вкладку членську і місячно від 16—34 К, а за пранє біля 1 К — платних кожного місяця з гори. Тоті, що хотїли бї бути прийняті за низшою оплатою, як 34 К, мають залучати до прєсьби крім деклярації місячної оплати свідчєств убожєства. Патронта мусять при прийаню виказати ся, що мають три рази змінїти біле на постєль, 6 пар біля, 6 ручників, 6 кусточок до носє, сїняк і 2 пари обуви. Кожїй прийнятий дістає карту прийаня, без котрої не смїє спровоадити ся до Інститута. Зглотшувати ся треба до товариства «Шкільна Поміч в Коломїі» на руки директора рускої гімназії до 25. серпня с. р.

Від Видїлу «Шкільна Поміч в Коломїі», дня 5. лїпня 1901. — Гр. Наливайко, секретар.

Наука, штука, література.

— **Рускі виклади** в зимовім півроці 1901/2 на філософічнім виділі лївівського університета заповіли:

Проф. Грушевский: *Історія в. Князєства Литовського до пол. XV. в.* (в понеділок і втєрник від 4—5. год. Саля III). — *Україна в XVII—XVIII в.* (в середу і четвєр від 4—5. год. Саля III). — *Історичні справи*, (в суботу від 4—5. год. Саля III).

Проф. до. Студиньский: *Елементарний курс ґраматики церковно-славянської мови (Введєнє і фонетика)*, (в понеділок і середу від 2—3. год. Саля IX). — *Драматичне письменство XVII і XVIII в.* (в втєрник і четвєр від 2—3. год. Саля IX). — *Лїтературні справи*, (в пятницю від 2—3. год. Саля IX).

Проф. др. Колєсса: *Історія української літератури XIX. стл. від Шевченка*, (в втєрник і четвєр від 3—4. год. Саля IX). — *Історична ґрамматика українсько-русської мови (фонологїя)*, (в понеділок і середу від 3—4. год. Саля IX). — *Практичні справи з обєкту українсько-русської мови і літератури (для учит. кандидатів)*, в пятницю від 3—4. год. Саля IX). — *Сємїнар для українсько-русської ф. логїї (Читанє вибраних творів старинного і нового укр.-русського письменства і мови, оцінованє розправ наукових)*, (в суботу від 2—4. год. Саля IX).

На рускїм лектораті гімназ профєсор Кокорудз заповіли: *Відділ I. (для початкуючих)*. Наука рускої привісписи письменнї справи, читанє лексичкх оповідань, (в понеділок і пятницю від 5—6. год. Саля III). — *Відділ II. (для тих, що в науці вже поступили)*. Про синтактичній прикмети рускої мови; стилістичні вправи; читанє руских аргїварів, (в понеділок і пятницю від 6—7. год. Саля III).

— **Лїтературно-Науковий Вістник**, книжка VIII. за серпень 1901. року. Зміст: Наш альбом: Дума (Памяти Т. Г. Шевченка). Г. Е. Сурмаченка. — Літві ночі, Ст. Чарнецького, I—II. — Туга, Олексі Коваленка. — Вєчїрня зоря, Серґія Волоха. — Пізно, С. Бердєвєда. — Із поезий В. Залїзняка, I—IV. — Із поезий Осипа Маковєя, I—IX. — Дні і ночі, нарис Михайла Яцкова: I. Бузьок. II. З манастиря. III. Юрчик. — Вирід, оповіданє Осипа Шпїтка (далі). — Арсєн Яворєнко, драма Бориса Грінченка (далі буде). — Тартюф, комедія Мольєра (конєць). — По Европї. Гумористичні образки Джєрома К. Джєрома (конєць). — Із перєспівів Серґія Павленка: I. В ночі, В. Висоцького. II. Агар в пустині, К. Уєйського. III. Спомяни про вїтчину, Т. Мура. — З останніх десятилїт XIX в., Івана Франка. — Новини нашої літератури: I. «Нова хатина», збїрничок творів А.

Я. Шабленка, Г. Хоткевича. II. «Наша доля — божья воля», повість Яворницького, Вільхівського. — Фрідріх Ніцше, Ю. Кміта. — Друга ви-става образів Ів. Труша, — М. Грушевського. — Хроніка і бібліографія.

Телеграми.

Ішль, 17. серпня. Міністер заграничних справ гр. Голуховський був вчора на півторагодинній аудієнції у цесаря, а опісля взяв участь в родинній обіді, на яким був також архієпископ Людвиг Віктор.

Берлін, 17. серпня. Тутешні часописи доносять, що сего року з всякою певністю наступить в Гданську з'їзд царя Миколи з німецьким цесарем.

Відень, 17. серпня. На засіданню сталої комісії австрійського центрального бюро для береження інтересів рільної і лісної господарки при закрючуванню торговельних угод — ухвалено

одногосно резолюцію, що коли би прийято без зміни нову тарифу віденську — тоді би ви-віз австрійських продуктів рільних і лісних до Німеччини був дуже утруднений, а навіть не-можливий. Резолюція звиває правительству, що-би при закрючуванню нових трактитів старало ся сю небезпеку усунути.

Відень, 17. серпня. При вчорашнім тягненню 3% льосів кредитових з р. 1880 — упала го-ловна виграна 90.000 К на серию 2234 ч. 22, друга 4.000 К на с. 2128 ч. 85. По 2.000 К ви-грали с. 2046 ч. 55 і с. 3685 ч. 87.

Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах,

яко гарна прикраса комнат і картини: **Верещагіна, Шевченко в домо-вині і Сластьона, Шевченкова могила.**

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ з пересилкою за 1 кор. 60 сот.

COLOSSEUM Ernesta Thorna,

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна.

Програма від 16. до 31. серпня 1901.

При співучасті військової музики 80. п. п.

В огороді електрично освітленим.

1) **Модельна**, сценічна ферія баронової д'Ге-рос. 2) **Hilaris і Tordant**, найславнійші парискі ексцентрики. 3) **Vonage**, незрівняна кавчукова жінщина. 4) **Черпанов**, українська дружина. 5) **Mas Andres**, улюблений французський дует. 6) **Дружина Lares**, славні акробати. 7) **Tille Verdier**, су-бретка. 8) **Hans Hansen Trio**, сензацийний акт на рухомім приладі. 9) **Bollero**, трансформаційна тансерка. 10) **Les 2 Sarols**, олімпійські гри. 11) **Американський біоскоп**, нова величава серия жи-вих фотографій.

Що дня о 8. год. вечером велике предста-влене. В неділю і свята два представлення. Що п'ятниці **High-Life** представление. Білети вчасній-ше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просвіти»).

одиноке руске товариство асекураційне, обезпечає будинки і всі пред-мети движимі против огневих шнід

«Дністер» припоручила Преосвящ. Ординарияті Всеч. Духовенству і всім вісім архієпископів

Фонди гаранційні «Дністра» з днем 31 грудня 1900.

Фонд резервовий	311.540	кор 11	сот	разом 520.406 кор. 65 сот
Резерва премій	171.942	—	—	
Резерва спеціальна	6.000	—	—	
Фонд емеритальний	30.924	—	54	

Тарифи «Дністра» умірковані. Надвизка річна розділяє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8%, звороту в премії

«Дністер» виплатив до 31 грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор. Шкоди ліквідують ся безпозволично в присутстві Делегата і 2 членів

Поліси «Дністра» приймають при позичках гіпотечних Банк краєвий і Каса опадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Тереховлі, Залі-сцях, Городку і Богородчані

НА ЖИТЕ треба обезпечити ся тільки через «Дністер» в Товаристві взаїмн обезпеч. в Кракові; в таких обезпечень через «Дністер» де часть провізій на рускі публичні добродійні цілі; поліси і квіти видає Краківске Товариство рускі

«Дністер» пошукує спосібних агентів, особливо селян господарів в окрестностях, де ще нема близько агентів «Дністра». Агенти заробили вже 274.964 кор провізій

Зголошеня о агенції треба вносити до Дирекції у Львові

Селяне! убігайте ся тільки о агенції «Дністра»

Від огню обезпечайте ся тільки в «Дністрі».

На житє обезпечайте ся тільки верез «Дністер».

Сезон від 1. червня до кінця вересня

В Микуличині

над трема Прутами

отворив заряд

„Народної Гостинниці“

зі Львова

◆ готель і реставрацію ◆

в виллі о. Галайчука.

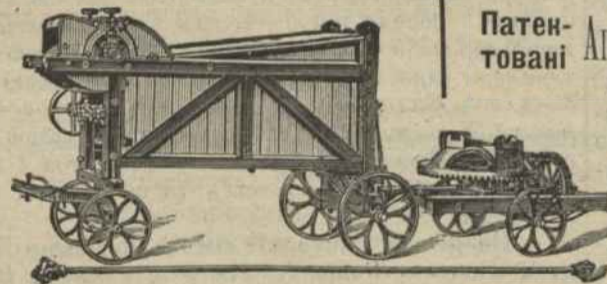
Заряд приймає купелевих гостей на цілий сезон на мешканє, також з цілим удержанєм. Сезоніві домівки в готелі під власним зарядом по 2—3 покої по дуже умірених цінах. Можна винайма-ти і на місяці. Кухня і пивниця у власнім заряді, окрема читальня для гостей, купелі в Пруті о 200 кроків від готелю, прогульки нетомлячі задля догідного положеня місцевости, а залізнич-ча станція о 150 кроків від готелю.

Зголошеня приймає п. Микола Заячківський в Микуличині.

* Признані за найлучші *

Сталеві плуги

1-2-3- і 4сєибові
Борони до лук та моху складо-ві і діагональні. Валки
Обручкові, гладкі і сталеві

СІВАРКИ „AGRICOLA“

Косярк ав, конюши-Зіпка, граблі до гро сїна і збіжа і гачі до сїна.

Патентовані Апарати Дітта

до овочів, ярин і т. п.

Праси до вин і ово-чів, ярин і т. д.

Млинки на овочі і ягоди.

Машины до толоченя винограду.

Патен-товані „Молотільні“ оборотні і обручкові, ручні, кератові і парові; на керати від 1—6 коний.

Самодільні патентовані „Сифонія“ СІКАВКИ Парові машинки до паші
до нищєня мишиць на вино-граді, ріпаку та земної блошки.

Найно-війші млинки до чищення збіжа.

Січкарні системи Гексла. Млинки до шротованя, та до кра-яня буряків.

* Ручні праси до сїна та соломи *

постійні і до переносеня

як також всякі иньші господарскі машины,

виноують і доставляють після найновійшої системи

PH. MAUFARTH & Co.

ц. і к. уприв. фабрика машин рільн., відливарня залїза і парова кузня.

у Відні, II. Taborstrasse Nr. 71.

Заснована в 1872 р. 750 робітників.

Відзначена 400 золотими, срібними і бронзовими медалями на всіх більших виставах.

Вичерпуючі каталогі і чїслєнні письма з признанєм — даром.

заступці і відпродавці пожадані. 3—0

Хто ще не читав

ФРАНЦА МЕШКА:

Драма на селі

ціна 70 сот.

і того самого автора: НАГУЛА

ціна 30 сот.

оповіданя з життя Словінців в перекладі І. Кузіва

нехай як найскорше замовить сї дві книжочки в Наук. Товар. ім. Шевченка, ул. Чарнецького 26, або в Ставро-пільській Книгарні ул. Руска у Львові.

Веліякі

КУПОНИ

вильсовані

цінні папері

виплачує без потрученя провізій або коптів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотечного.